1 Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 22(964). Londonas, 1967 metų gegužės mėn. 30 d. XXI metai

Sukaktis ir susitikimas L. Sodyboje

Keli autobusai, beveik šimtas lengvų mašinų ir geležinkelio traukiniai ilgajam 26-30 d.d. savaitgaliui į Lietuvių Sodybą iš visos Britanijos sutraukė kelis šimtų lietuvių. Protarpiais prasiveržęs lietus kėlė rūpestį, bet iškilmių dieną, sekmadienį, debesys prasisklaidė ir numatytosios programos nesukliudė. Vėsuma, deja, kiek sudrumstė įprastinę sąskrydžio gegužininę nuotaiką.

Šių metų sąskrydis praėjo lietuvių skautų Anglijos rajono ir DBLS dvidešimtmečio ženkle. Mūsų skautai jau penktadienį anapus vieškelio miškelyje įsirengė savo stovyklą, kuri tęsėsi iki pirmadienio. Skautininkės ir dviejų skautininkų vadovaujami skautai laužavietėje šeštadienio vakare atšventė savo sukaktį, ant atviros ugnies kepdami kepsnius, o simbolines 20 žvakučių uždegė skautų rėmėjas plk. T. Vidugiris.

Šeštadienis suvažiavusiems buvo linksmybių vakaras: salėje iki vėlumos buvo šokama, ir buvo paskirstyti laimėjimai Sodybos loterijoje (laimėjusieji skelbiami atskirai). Dalyvių dauguma atvyko sekmadienio rytą.

Didelė atvykusiųjų dalis dalyvavo kun. S. Matulio atnašaujamose Mišiose ir išklausė kun. A. Gerybos tai dienai pritaikyto pamokslo.

Sukakties minėjimas prasidėjo 2.45 val. DBLS pirm. J. Vilčinsko atidaromuoju žodžiu. Apgailestavęs, kad susirinkusiųjų tarpe beveik nėra pirmųjų Sąjungos steigėjų, J. Vilčinskas džiaugėsi, kad savo tarpe turime pirmąjį DBLS pirmininką P. B. Varkalą.

Žodžio tarti pakviestas P. B. Varkala apibūdino tą entuziazmą ir pasiryžimą, kuris Britanijos lietuviuose vyravo prieš 20 metų kuriant DBL Sąjungą. Ji per 20 metų išaugusi į tvirtą organizaciją, o Liet. Namų B-vės dėka jos veiklai yra padėtas tvirtas ekonominis pagrindas. P. B. Varkala priminė, kad anuomet daugumas lietuvių tvirtai tikėjo netrukus galėsią grįžti namo prie Nemuno ir Dubysos. Šiandieną tokios viltys jau esančios prigesusios, o ir mūsų daugumas jau spėjo pasenti. Aktyvaus jaunimo mūsų gretose beveik nebesimato. Skautai, kurie šiandien taip pat mini savo dvidešimtmetį, čia atstovaujami dviejų uniformuotų skautų, kurių vienas praplikęs, o ir kitas nebe jaunuolis (klausytojuose linksmas juokas). P. B. Varkala, iškėlęs klausimą, kaip į mūsų veiklą aktyviai įtraukti jaunimą, žodį baigė sveikindamas DBLS ir LNB organizacijas.

DBLS ir LNB nuopelnus ir paramą Anglijos lietuviams skautams iškėlė brolijos vadeiva B. Zinkus, o Anglijos rajono skautų vadas J. Maslauskas perskaitė Liet. skautų brolijos vadijos protokolą apie DBLS pirm. J. Vilčinsko ir LNB pirm. S. Nenorto apdovanojimą skautiškais ordinais (skaityk pereitame EL nr.). Ordinai abiem pirmininkams iškilmingai prisegti prie krūtinių.

Už apdovanojimą dėkodamas, J. Vilčinskas pabrėžė, kad jis ordiną priėmė ne sau asmeniškai, bet, kaip S-gos pirmininkas, visų DBLS narių vardu, nes ir skautus rėmė ne kas kitas, kaip visi nariai kartu.

S. Nenortas pastebėjo, kad Lietuvių Namai tėra antroji DBLS medalio pusė, nes tai esančios neišskiriamos organizacijos, siekiančios tų pačių tikslų, tik veikiančios skirtingomis priemonėmis. Kone kiekvienas Britanijos lietuvis turįs bent vieną kitą akciją. Todėl S. Nenortas už ordiną dėkojo visų akcininkų vardu, tuo pačiu skautams linkėdamas plėsti ir aktyvinti savo veiklą lietuvių jaunimo tarpe ir pažadėdamas galimybių ribose ir ateityje juos remti.

DBLS vicepirm. P. Mašalaičio vadovaujamą meninę dalį išpildė lietuviškasis jaunimas. Nottinghamo Jaunimo Židinio auklėtiniai P. Viržintas, A. Vitkauskas, J. Mineikis ir P. Seilius, vedant kun. A. Gerybai, pagrojo keletą lietuviškų dainų. Jaunuoliai paeiliui deklamavo dainų tekstus, jų tarpe ir Lietuvos partizano dainą „Oi, neverk, motušėle".

O. Peleckienės vadovaujami atžalyniečiai, tautiniais rūbais pasipuošę, pašoko Kalvelį ir Kepurinę. Programą užbaigė Nottinghamo židiniečių orkestrėlis, pagrodamas keletą lietuviškų dainų, o visi susirinkusieji, orkestrui pritariant, tas dainas ir padainavo. Visiems kartu sudainavus „Lietuva brangi", minėjimas 4 val. vak. pasibaigė.

Iš visos salos suvažiavusieji lietuviai bendravo, džiaugėsi susitikę seniai bematytus bičiulius, vaišinosi ir pramogavo. Daugelis svečių išvažinėjo jau sekmadienio vakare, likusieji — pirmadienį. (rem)

APSIKAPOJIMAS J. TAUTOSE

Balandžio 5 d. Costa Ricos delegatė, kalbėdama Jungtinių Tautų Komitete Agresoriaus Sąvokai Nustatyti, nurodė, kad Sovietų Sąjunga, nepaisydama nei tarptautinių, nei su Baltijos valstybėmis sudarytų nepuolimo sutarčių, susitarė su Hitleriu ir okupavo Baltijos valstybes 1940 metais. Po to ji tą patį pakartojo 1944 metais. Tai buvo agresijos aktai, juo labiau, kad Sovietų S-ga inkorporavo tas valstybes į savo valstybinius rėmus.

Sovietų Sąjungos delegatas E. N. Narimovski atsiliepė kitą dieną, sakydamas, jog delegatė Barish esanti per jauna, kad galėtų apie tuos įvykius ką žinoti...

Balandžio 19 d. Costa Ricos delegatė kalbėjo apie Sov. Sąjungos neokolonializmą, pašiepdama rusą, kad istoriją matuoja žmogaus amžiumi. Ji plačiai išdėstė, ką Stalinas su Hitleriu susitarė 1939 metais, kaip sudarė sąlygas Hitleriui pradėti karą, kaip paskui didelėmis kariuomenės jėgomis okupavo Lietuvą, Latviją ir Estiją. (E)

ANTIBRITISKOS BALTIEČIŲ DEMONSTRACIJOS NEW YORKE, BONNOJE IR SYDNĖJUJE

Reuterio pranešimu, 100 egzilų iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos gegužės 15 d. New Yorke piketavo britų konsulatą. Jie protestavo prieš D. Britanijos kėslus Baltijos aukso sąskaita Rusijai išmokėti tam tikras sumas. Demonstrantai nešiojo įvairius plakatus, jų tarpe vieną su įrašu: „Harold Goldfinger Wilson: is Kosygin good company to keep?"

Sydnėjaus baltiečiai gegužės 15 d. demonstravo prie Britanijos Aukštojo komisaro įstaigos. Pagal Mūsų Pastogę, demonstraciją suruošė ir kultūringai pravedė prekybininkas J.P. Kedys. Jūratė Reizgytė, pagarsėjusi, kai iš Justo Paleckio gavo parašą po antitarybine peticija, atrodo, yra pasidariusi „profesinė demonstrantė": ji ir pastarojoje Sydnėjaus demonstracijoje buvusi dėmesio centre.

Bonnoje iš visos Vakarų Vokietijos suvažiavę baltiečiai egzilai prie britų ambasados demonstravo tą pačią gegužės 15 d. Demonstrantai protestavo prieš Kosygino vizito Londone proga paskelbtą rusų-anglų komunikatą, kuriame kalbama apie Sov. S-gos „teritorijos neliečiamybę". Tas išsireiškimas implikuojąs, kad Baltijos teritorijos esančios sovietų vidaus reikalas. Demonstracijas aprašęs The Times korespondentas stebisi, kodėl demonstrantai taip ilgai delsė po ano komunikato paskelbimo. (r)

JURISTŲ PROTESTAS DĖL AUKSO

Baltiečių Juristų Sąjunga New Yorke gegužės 9 d. išsiuntė D. Britanijos min. pirm. H. Wilsonui protesto pareiškimą dėl jo vyriausybėje kilusio sumanymo konfiskuoti Lietuvos, Latvijos ir Estijos auksą bei kitus jų aktyvus, laikomus Anglijos Banke. Protestų nuorašus išsiuntė ir kitiems vyriausybės nariams, partijų vadams ir Žemųjų Rūmų pirmininkui.

Kitą pareiškimą tuo reikalu ta pati sąjunga išsiuntinėjo Jungtinių Valstybių Valst. sekretoriui Dean Rusk ir kai kuriems senatoriams. (E)

MIRĖ PLK. ABRAHAM

Prancūzijoje mirė pulkininkas Abraham, buvęs Prancūzijos karinis attaché Baltijos valstybėse. Palaidotas gegužės 16 d., Vesinet kapinėse, netoli Paryžiaus. Iškilmingose laidotuvėse dalyvavo Lietuvos atstovas Prancūzijoje prof. Jurgis Baltrušaitis. (E)

ČEKOSLOVAKAI DĖL LIETUVOS

The Ambassador, čekoslovakų krikščionių demokratų egzilinio sąjūdžio biuletenis (anglų kalba), balandžio mėn. laidoje pradinio rašinio vietoje įdėjo pareiškimą apie Lietuvos kančią. Pareiškime dėstoma, kad, nepaisant kai kurių paviršutinių permainų, priespauda ir persekiojimai iš esmės Lietuvoje, deja, nėra išnykę, vietomis net pasunkėję. Pareiškimas baigiamas nesiliau jančio įsipareigojimo pažadu veikti visų laisvės atgavimo labui. (E)

TRAUKINYS NUĖJO NUO BĖGIŲ

Gegužės 7 d. smarki liūtis praardė geležinkelio pylimą tarp Rokiškio ir Obelių ir iš Karaliaučiaus į Maskvą einančio prekinio traukinio garvežys su aštuoniais vagonais nuėjo nuo bėgių. Traukinių eismas tame ruože buvo sustabdytas pusantros paros. (E)

P. PUZINAS LAIMĖJO

New Yorko miesto kasmet rengiamame dailininkų profesionalų festivalyje iš 400 dalyvavusiųjų dailininkas Povilas Puzinas laimėjo pirmąją premiją už paveikslą „Charlie's Residence". Premiją įteikė New Yorko miesto galva J. V. Lindsay.

Premijuotasis paveikslas išstatytas Hartford Huntington Museum of Modern Art, Columbus Circle, New York City. (E)

KAS TAIP IR KAS NE

Europos Tarybos Patariamajame susirinkime balandžio mėn. kai kurie kalbėtojai visiškai realiai pažiūrėjo į Rytų ir Vakarų santykius ir į visas pastangas pasiekti tarptautinio atoslūgio.

Didžiulio įspūdžio padarė Olandijos atstovo F.J. Goedhart kalba, ir dabar jau tikima, kad Taryba atsisakys minties panaikinti Neatstovaujamųjų Tautų Komitetą, kuris gina sovietų pavergtųjų tautų reikalus.

Čia spausdinamės tą F.J. Goedhart kalbą.

*

Tikras dalykas, kad po Stalino ir Chruščiovo sumažėjo įtempimas tarp Rytų ir Vakarų. Šituo reiškiniu mes galime pasidžiaugti, tačiau daugiau negu perdėta būtų daryti užuominas, kad šitas įtampos sumažėjimas teikia galimybių sudarinėti sąjungoms.

Faktai rodo, kad Kremlius vis dar tebevaro antivakarietišką politiką. Kremlius perkrovė Egiptą ginklais, kurie įgalina Nasserą kariauti prieš Jemeną ir sukelti didžiausią chaosą Pietų Arabijoje. Tuo pat metu Kremlius aprūpina ginklais Siriją, kad bet kuriuo momentu galėtų pratrūkti karas prieš Izraelį. Planas yra Viduriniuose Rytuose viską apversti aukštyn kojomis, kad pavojuje atsidurtų Vakarų Europos naftos tiekimas. Be to, Kremlius neseniai dideliais tankų ir lėktuvų kiekiais aprūpino Alžyriją, kad Boumediene galėtų grąsinti Tunisijai ir Marokui. Tuo būdu Šiaurės Afrika buvo paversta parako statine. Pagrindinis motyvas — su daryti grėsmingą padėtį Vakarų Europai. Pačioje Europoje Kremlius naudojasi visomis priemonėmis užkirsti kelią Austrijai, kuriai būtinai reikia greit įstoti į Bendrąją Rinką.

Kremlius tebetęsia šaltąjį karą prieš V. Vokietiją. Kiesingerio vyriausybę, kuri parodė aiškų palankumą Rytų Europos atžvilgiu, Maskva vis tebeplūsta, kaip ir Erhardo ir Adenauerio vyriausybes. Diena iš dienos tebepasakojamos melagingos istorijos, kaip militaristinė ir fašistinė Bonna visą laiką tebesiekianti atsikeršyti.

Pietryčių Azijoje Kremlius perėmė iš Kinijos įsipareigojimą organizuoti paramą Hanojui. Prieš vienerius metus Maskva tiekė Ho Čin Minui tik 25 proc. žaliavų; šiandien jau 75 proc jų ateina iš Sov. Rusijos ir satelitinių kraštų. Ta Maskvos veikliai teikiamoji parama paaiškina, kodėl tebevyksta tragiškasis Vietnamo karas.

Visi tie dalykai svarbūs dabartinei tarptautinei padėčiai! Jie nerodo, kad tarp Rytų ir Vakarų megztųsi kokia nors sąjunga. Jie rodo, kad tebevyksta šaltasis karas, nors ir kitu būdu, negu Stalino ir Chruščiovo laikais. Mes būtume kvailiai, jei užsimerktume prieš tuos dalykus.

O kokia padėtis apskritai ir kokios „la condition humaine" yra kraštuose už geležinės uždangos? Labiausiai nepriklausomame ir liberališkiausiame krašte, Jugoslavijoje, drąsus jaunas demokratinis socialistas Mihailovas buvo nuteistas ketveriems ir pusei metų kalėti už tai, kad sakė, jog Jugoslavijoje dar tebėra komunistinė diktatūra. Maskva rašytojus Danielį ir Siniavskį išsiuntė 5 ir 7 metams į sovietinę koncentracijos stovyklą už knygų išleidimą už Sov. S-gos ribų. Dabar net ir žiauriojo diktatoriaus Stalino duktė pabėgo iš sovietinio rojaus. Atvykusi į New Yorką, neseniai ji pareiškė: „Atvykau čia, norėdama turėti sąlygas išsisakyti, kas man taip ilgai buvo paneigta Rusijoje". Ji dar pridėjo: „Tikiu, kad žmogaus namai yra ten, kur jis gali laisvas jaustis". Čia Svetlana Stalin palietė esminį dalyką: nepaisant visų pasikeitimų, kurie įvyko už geležinės uždangos, mes dar tebeturime tą reiškinį, kad Sov. Sąjungoje ar Sov. Sąjungos įtakoje esančiuose kraštuose niekas negali jaustis laisvas.

Toliau noriu keliomis pastabomis suminėti generalinio sekretoriaus kelionę į Varšuvą. Turiu pasakyti, kad nieko blogo nėra kelionėse į Rytų Europos sostines, siekiant paskleisti Europos Tarybos principus, idealus ir tuos būdus, kaip ji veikia. Geriausias būdas visam tam paskleisti — atspausdinti lenkų, vengrų ir kitomis už geležinės uždangos vartojamomis kalbomis brošiūras su visa informacija. Man gaila, kad gen. sekretorius šito nepadarė, kaip jis pats mums sakė Nuolatiniame komitete, nes neturėjo pinigų. Tai buvo labai puikus ir diplomatiškas atsakymas. O visi mes žinome, kad tokia brošiūra negalėtų būti platinama, kur yra komunistinis režimas, nes mūsų žmogiškosios teisės, mūsų demokratinės laisvės supratimas, kaip jis yra aptartas Europos Tarybos statute, būtų jiems ten dinamitas.

Tačiau aš galvoju, kad gera būtų mintis duoti progos tiems režimams, jeigu tik jie patys šito norėtų, įsijungti į tam tikrus Europos Tarybos susirinkimus ir dalyvauti techninio pobūdžio tarpvyriausybinėje veikloje. Manau, kad tai galėtų būti labai naudinga. Be kita ko, geležinė uždanga buvo pakelta ne mūsų, bet pačių komunistų. Tuo pat metu aš neįžiūriu reikalo mums, jeigu priimtumėm tokią politiką, aiškintis dėl kai kurių Europos Tarybos dalykų. Gerbdami tą statutą, mes neturime jokio reikalo teisintis dėl jo.

Neįžiūriu jokio reikalo taip pat vesti kokias nors derybas su Varšuva dėl mūsų organizacijos plenumo ir komitetų darbo metodų. Labai puikiai suprantu, kad komunistiniams režimams nuolat užkliūva, jog mes turime Neatstovaujamųjų Tautų komitetą. Tasai komitetas dažnai įgelia komunistinei propagandai ir dažnai duoda nešališkų pranešimų, kokia yra tikroji padėtis už geležinės uždangos. Tasai komitetas įaiko Europos solidarumo, laisvės ir demokratijos vėliavą ir nuolat kelia mūsų domėjimąsi komunistų įtakoje gyvenančių Rytų Europos tautų likimu. Šitas uždavinys turi būti tęsiamas ir jis negali būti įveltas į jokius pasitarimus su Varšuva, Budapestu ar Praga.

Aš žinau, kad kai kuriuos Europos biznierių sluoksnius aistringai domina galimybės padaryti didesnius biznius su komunistiniais kraštais ir kad jie yra pasiryžę viską paaukoti, kad tik prekyba plėstųsi. Bet pagaliau Europos Taryba nėra kokia nors europietiška bendrovė, kurios tikslas būtų skatinti prekybą su komunistais; ir mes, kaip moralinių principų ir politinių idealų saugotojai, neturime sau pasiskyrę uždavinio paaukoti tas vertybes už tam tikrų sluoksnių norą prekiauti.

Ryšium su tuo privalu pasakyti, kad stebinantis yra tas dalykas, jog mūsų generalinis sekretorius paprašė Europos Tarybai priklausančių kraštų vyriausybes padaryti savo parlamentų atstovams įtakos, idant būtų sulikviduotas mūsiškis Neatstovaujamųjų Tautų komitetas. Mūsų demokratinėje visuomenėje parlamentai kontroliuoja vyriausybes, o ne šios parlamentus. Dėl to aš esu įsitikinęs, kad gen. sekretorius ėmėsi labai nesėkmingo žygio.

Prieš keletą savaičių Čekoslovakijos komunistų partijos pirmasis sekretorius Hendrych pasakė kalbą, kuri buvo išspausdinta Rude Pravo. Ten jis pasakė: „Mes esame už dialogą su Vakarais, bet ne su tais žmonėmis, kurie yra antikomunistai". Ką gi tai reiškia? Gal būt, jis nori dialogo tik su Vakarų Europos komunistais. Kadangi šie gauna įsakymus iš Rytų, tai jam nėra reikalo vesti su jais dialogo, dėl to jis ne tai nori. Be to, visi čia yra demokratai ir antikomunistai, arba bent ne komunistai. Taigi Heydrych nori dialogo, bet tuo pat metu sako, kad jis ne nori dialogo su Vakarų antikomunistais, o jei šitaip, tai jis iš viso nenori jokio dialogo. Dėl to nėra jokio pagrindo tikėti, kad tos rūšies dialogu mes galėtume pasiekti greitų rezultatų. Dėl to aš galvoju, kad tokios rūšies reikalus tvarkydami mes turėtume būti ypačiai apdairūs.

Baigdamas norėčiau keliais žodžiais su trauktai pasisakyti dėl savo laikysenos. Taika — taip. Kapituliacija — ne. Artimesni ryšiai su Rytų Europos tautomis — taip. Atsiprašinėti už savo demokratinius principus — ne. Pragmatiškas, daugelio tautų Europoje bendradarbiavimas — taip. Aukoti savo demokratinius principus — ne.

LIETUVOS VOKIEČIŲ SĄSKRYDIS

Lietuvos vokiečiai surengė sąskrydį Lebenstedte balandžio 29-30 d.d. Susirinko apie 2500 asmenų. Buvo čia ne tik vokiečių, bet ir lietuvių.

Iškilmingą posėdį atidarė Lebenstedto Lietuvos vokiečių pirmininkas Vilhelmas Kumfertas. Visą programą pravedė jaunas inžinierius Evaldas Heinas. Lietuviams atstovavo kun. V. Šarka. Jis pasveikino Lietuvos vokiečius vokiškai ir lietuviškai. Sveikinimai buvo priimti ypač nuoširdžiai.

Pagrindinę kalbą pasakė parlamento narys Walter Baselau. Pabaigos žodį tarė baronas v.d. Roppas. Jis ragino likti ištikimais savo kraštui ir būti narsiais kovoje už geresnę ateitį ir taiką Europoje.

Po to buvo šokiai, meninė programa ir kitą dieną pamaldos. Lietuviams pamaldas atlaikė kun. V. Šarka.

— Nuo balandžio mėn. pradžios rytiniame Pakistane raupais mirė apie 1.500, cholera daugiau kaip 460.

Septynios DIENOS

VIDURINIEJI RYTAI

Arabų kraštų ir Izraelio armijoms sustojus vienoms prieš kitas, sujudo ir didieji pasaulio kraštai. Susirūpinimo dar kelia ir tai, kad Egiptas užblokavo laivams kelią pasiekti Izraelį.

Kai britai ir amerikiečiai tvirtina, kad Egipto veiksmai neteisėti, Sov. Sąjunga drąsina arabus.

J. Tautų gen. sekr. U Thantas buvo nuvažiavęs į Egiptą tartis su prez. Nasseru. Britanijos užs. reikalų min. Brownas Maskvoje iškėlė šį karo grėsmės klausimą. JAV prez. Johnsonas matėsi su Kanados min. pirm. Pearsonu.

BROWNAS MASKVOJE

Britanijos užs. reikalų min. Brownas nuvyko į Maskvą tartis su Sov. Sąjungos vyriausybe.

Manoma, kad jis iškėlė Viduriniųjų Rytų, Vietnamo ir kitus opesnius tarptautinius, o taip pat ir kai kuriuos tiesiogiai abu kraštus liečiančius klausimus.

GAISRO AUKOS

Briuselyje, Belgijos sostinėje, kilo gaisras didžiulėje parduotuvėje. Žuvo apie 300 žmonių.

Tvirtinama, kad gaisras prasidėjo keliose vietose iš karto, dėl to galį būti, kad kažkas tyčia padegė.

KO NORI SOVIETAI?

Aprūpinę arabų kraštus ginklais, sovietai savo propagandoje tvirtina, kad „Sov. Sąjunga ir visos taiką mylinčios valstybės" padės jiems, jei kas nors pultų tuos kraštus.

Tiesioginė parama nežadama.

Dėl to manoma, kad sovietai kol kas pasitenkins tik diplomatine įtaka, nes padėtis per daug jau įtempta ir pavojinga.

GOGOLIUI BUVO GERIAU

„Atlantic Monthly" žurnale išspausdintame straipsnyje Svetlana Stalina rašo, kad Sov. Sąjungoje už vaizdingesnį pasisakymą tenka eiti į kalėjimą.

Carų laikais buvo geriau, kaip rašo ji. Pavyzdžiui, Gogolis niekada nebuvo teistas už savo satyrinių fantazijų aštrumą.

EGIPTO ARGUMENTAI

Egiptas tvirtina, kad Izraelis ruošiasi pulti Siriją, dėl to jis susimobilizavo ginti.

Izraelis teigia, kad tokio plano nesą, kad Egiptas sugalvojo tokį tariamąjį puolimą, norėdamas išprovokuoti karą.

NUIMS SPYGLIUOTAS VIELAS

Vengrija planuoja 1969 metais išiminėti minas, panaikinti sargybų bokštus ir spygliuotų vielų tvoras Austrijos pasienyje.

Į Austriją 1956 m., kai prasidėjo sukilimas, pabėgo daug vengrų.

NETURTĖLĖS KAPITALAI

Stalino dukters Svetlanos knyga esanti pavadinta „Dvidešimt laiškų draugui". Ji esanti parašyta lyriškai.

Nors pati Svetlana sakėsi nesitikinti pra turtėti, bet laikraščiai po truputį apskaičiuoja jos kapitalus, ir jie neatrodo maži.

Jau buvome nurodę, kad mėnesinis klubas moka už teisę išleisti 325.000 dolerių. Harper ir Row leidykla sumokės 250.000 dol., Life magazinas 400.000 dol., New York Times 250.000 dol. Italų leidėjas Mondadori siūlė 850.000 dol. už teisę išleisti Europoje, bet Svetlanos agentas nesutiko — jis tikisi daugiau uždirbti, atiduodamas atskirų kraštų leidykloms.

Nuostabiausia, kad visi moka tas sumas visiškai neskaitę rankraščio.

atsitiktinės trumpmenos

DĖJOM po svarelį, kiti net po penkinę ar dešimtinę, o kai kurios organizacijos dargi stambesnes sumas į Puslapio fondą, kai DBLS suvažiavimo metu Sąjungos vadovybė reikalą išaiškino ir lėšų telkimo vajų pa ti visu šimtu svarų pradėjo. Bendromis jėgomis sudėjome jau daugiau kaip 700 svarų, o tai ne tik įspūdinga suma, ypačiai turint omenyje ne tokią jau turtingą Britanijos lietuvių visuomenę, bet tolygiai tai yra labai akivaizdus įrodymas, kad lietuviai šioje saloje iš tiesų nėra abejingi lietuviškiems reikalams, taigi, ne abuojūs, ir kad noro, ryžto ir net pasišventimo bendriniams reikalams toli gražu netrūksta, jeigu tik atsiranda, kas imtųsi iniciatyvos, kitaip tariant, kai atsiranda ryžtinga ir veikli vadovybė, atseit, valdžia.

O apie tą mūsų valdžią kaip tik ir knieti vieną kitą žodelį sumegzti, nevaldiškiems rašančiojo smegenims dargi negebant suvokti visokių su tuo fondu susijusių galvosūkių.

*

PUSLAPIO mintis, aišku, nebuvo šios salos lietuvių išradimas, nes tokios apimties politinį skelbimą New York Times dienraštyje išspausdino prieš kurį laiką buvusios vadinamosios Lapkričio manifestacijos ren gėjai JAV. Bet idėja, žinoma, nebūtinai turi būti niekam tikusi, jeigu ji nėra nauja. Anaiptol, gerais sumanymais turime vėl ir vėl pasinaudoti, jeigu tik neatsiranda dar geresnių.

Mintis visą puslapį užsisakyti kartu su latviais ir estais visiškai tikroviška, o sveriant galimą naudą, gal būt, ir kaštai nebūtų per aukšti. Bet (taigi, tas „bet"!)... Negausūs ir, matyt, menkiau susiorganizavę Britanijos estai prie to puslapio dėtis lyg ir nebenori. Sako, per daug tas malonumas kainuosiąs, o galimas dalykas, kad estai nepasitiki savo pajėgumu reikalingą sumą sutelkti. Gausiausi Britanijos baltiečiai latviai tam puslapiui visą laiką buvo drungni, o pastaruoju metu, atrodo, tas drungnumas baigia į šaltumą išvirsti.

Estai, tiesa, moralinės pagalbos tam žygiui jau susilaukė iš didesniųjų savo telkinių Švedijoje ir JAV, o gal susilauks ir ko nors apčiuopiamesnio. Latviai tuo tarpu vis dar svarsto visą tą reikalą...

Naudingiausia ir prasmingiausia tokį puslapį užpirkti, žinoma, būtų The Times dienraštyje (kuris už tokią paslaugą, beje, prašo 1800 svarelių). Tai pats įtakingiausias, rimčiausias ir reikšmingiausias dienraštis ne tik Britanijoje, bet, gal būt, pasaulyje. Bet (ir vėl!)... Visiškai nėra tikra, ar Times tokį skelbimą aplamai sutiks spausdinti, nes politinių skelbimų turinį paprastai svarsto to dienraščio leidyklos valdyba, glaudžiai bendradarbiaujanti su vyriausybiniais britų sluoksniais. The Guardian, tur būt, neatsisakytų mūsų teksto spausdinti, bet tai vis dėlto jau nebebūtu Times prestižo skelbimas...

*

MŪSŲ valdžia, apie kurią žadėjome šnekėti, vadinas, DBLS valdyba vis dėlto gerai padarė tą Puslapio fondą įkurdama, nes, šiaip kalbėtume ar taip, politinis iždas London done mums tikrai reikalingas. Tegalėtume rūpintis, kad jis vis dar nėra pakankamai didelis visų būtinų užduočių įgyvendinimui finansuoti.

Šalia Vašingtono, Maskvos ir Paryžiaus, Londonas, tur būt, svarbiausias pasaulio politinis centras, o tai įpareigoja ne kokius nors atsitiktinius veiksnius, bet visai paprastai **mus**, kai tų įsipareigojimų ir mūsų valios vykdytoja kaip tik ir yra toji valdžia — DBLS valdyba.

Valdžiai darbų — begalės! Aukų surinkimas klausimo dar neišsprendžia. Reikia juk ir su dienraščiu dėl užpirkimo tartis, reikia, pagaliau, to puslapio tekstą paruošti, o toks paruošimas, galutinis suredagavimas ir, galop, žmoniškas anglų kalba surašymas tai ne vieno kito žmogaus ir ne poros laisvalaikio vakarų reikalas. Antra vertus, visus reikalingus pinigus surinkti dar nereiškia, kad jau būtinai tuojau ir reikia tą lietuviškąjį puslapį spausdinti. Idant propagandinė, o tuo pačiu ir politinė nauda būtų kuo veiksmingesnė, tokiam puslapiui reikia pasirinkti tinkamą, dienos įvykiams pritaikytą laiką. Ir to dar negana: vieno puslapio tokiai akcijai nepakanka. Tai tebūtų, sakysim, viešiausias, akivaizdžiausias poreiškis, bet tik vienas iš visos jų eilės. Lygiagrečiai turi būti parašyti ir suredaguoti memorandumai Britanijos vyriausybei ir parlamento nariams, paruošti tinkami spaudos biuleteniai anglų laikraščių redaktoriams, stengiantis, kad mūsų reikalai ir į redakcines skiltis gal prasiskverbtų, turėtų būti nuodugniai instruktuojami DBLS skyriai ir atskiri veiklesnieji pajėgesnieji provincijos veikėjai, kaip veikti į savo rinkiminės apylinkės parlamentarus, tuo pačiu metu išvystant ir visuotinę visų Britanijos lietuvių laiškų rašymo akciją didiesiems Londono dienraščiams, iškeliant mūsų reikalus.

Argi mūsų valdžia, geriausius norus turėdama, iš tikrųjų galės aprėpti visus šituos darbus?

*

GLOBALINIAI mūsų išeiviškieji veiksniai Londonui per daug uolaus dėmesio nerodo. Nė Vliko pirmininkas, neseniai aplankęs eilę Europos sostinių ir kai kurių jos užkampių neaplenkęs, Londonan neatvyko. Politinis keliauninkas, matyt, pamiršo London doną, nors įvykiai kaip tik šitame mieste pastaruoju metu labai suaktualino Lietuvos bylą. O todėl ne kam kitam, tik mums patiems tenka rodyti nemažą politinį budrumą, akylai sekti įvykius, ieškoti geriausių būdų prieiti prie vyriausybinių sluoksnių ir didžiosios spaudos redakcijų, iš anks to ruošti reikiamą dokumentaciją ir rūpestingai apgalvoti visus daromuosius ėjimus.

Aišku, kad pora ar daugiau DBLS valdybos narių, tam pasišventusių ir reikalus suprantančių, bet tegalinčių skirti nuo kitų visuomeninių įsipareigojimų ir tiesioginių tarnybų atliekamą laiką, viso to aprėpti vien tik fiziškai negali. Todėl šią skiltį ir baigiame pasiūlymu prie valdybos organizuoti nuolatinį „smegenų trestą", kuris sistemingai tokiais reikalais rūpintųsi, o į tokį „trestą" reikėtų sutelkti pačius geriausius mūsų smegenis (taip sakant, „be pažiūrų ir asmeniškumo skirtumo"), nes, staigiam reikalui iškilus, pirmo pasimaišiusio atsitiktinio Tamošiaus Bekepurio bet kur juk nepasiųsi...

R. E. Maziliauskas

DVI MOTERYS

(DEVEIKEI IR JUCAITIENEI PRISIMINTI)

Gana gyvenimo dainos —
aš išeinu...
Apglėbs mane vėsiu glėbiu
pamotė naktis.
P. Orintaitė

Daugelis eilėraščių nukrenta į užmarštį, kaip paspirti akmenys į bedugnę, bet šis Orintaitės parašytasis J. Deveikei jos mirties metinių proga turėtų likti ilgam, nes kūrinys tiek savo didingu turiniu, forma, tiek savo vaizdais ir emocija giliai įsiveržia į atmintį.

Mirtis gausiai šienauja, ir krinta žymūs, mažiau žymūs žmonės, draugai, bičiuliai, pažįstami, su kuriais susidurta tremtyje, vargta, kentėta, tikėtasi.

Neseniai mirė dr. Deveikė, šiemet Jadvyga Jucaitienė, Ž.Ū. Akademijos prof. dr. Jucaičio žmona. Pirmoji pati mokslininkė, parašiusi visą eilę veikalų; kita daugiau šeimos žmogus. Nemaža ir gražiai buvo rašyta apie Deveikę, bet labiau liesta ta jos gyvenimo oficialioji, fotografuojamoji dalis. Šį kartą norėčiau paliesti tų dviejų moterų labiau žmonišką, pilkesnę gyvenimo pusę.

Deveikės nepažinojau ir neprisiminiau iš Lietuvos, nors Neo-Lituanų rūmuose gal kada ir buvau sutikęs. Susirašinėti pradėjome tremtyje, ir kartą pasitaikė proga nuvažiuoti su žmona į Paryžių. Apsistojome netoli Invalidų ir tuoj išmovėme pasižiūrėti miesto. Ant Senos tilto sutikome moterį, atidžiai žiūrinčią į mus. Spėjau, kad tai Deveikė, nes ji žadėjo užsukti pas mus į viešbutį. Ten pirmą kartą paspaudėme rankas, ir ryšys nenutrūko iki jos mirties.

Gyveno jinai netoli Bastilijos ir nemėgo to rajono. Skundėsi, kad dėl to prarado eilę draugų, ypač prancūzų, kurie lyg neatpažino anksčiau turtingai gyvenusios moters.

Ne tik tas rajonas buvo pilkas, bet ir jos kambariukas labai kuklus. Patekti į jį irgi nebuvo taip paprasta, reikėjo eiti per kiemą, paskui lyg koridorių. Virtuvėlė buvo tam pačiame kambariuke už užuolaidėlių. Nors Deveikė juto ją supantį vargą, bet žiūrėjo į jį stoiškai, be sentimento, neverkdama dėl savęs. Žinoma, kiekvienu metu ji galėjo mesti viską ir vykti į Ameriką, kur buvo kviečiama ir laukiama, kur turėjo artimų giminių. Be abejonės, tenai jinai būtų galėjusi pasinerti į prabangesnį gyvenimą, bet Prancūzijoje ją laikė keli dalykai. Visų pirma milijonus tomų turinti biblioteka, kurioje ji dirbo mokslinį darbą. Tą darbą gavo prancūzų gražaus humaniškumo dėka. Jie mokėjo pastovias algas įvairių tautų mokslininkams, o tie naudojosi tais lobiais, rinkdami medžiagą apie savo tautas. Iš kitos pusės vėl — Deveikė mylėjo Paryžių, miestą, kur jinai praleido jaunystę, įsigijo daktaratą. Ji tikėjo, kad tai tikroji pasaulio širdis, ir jai būtų sunku persikėlus gyventi kur nors barbariškoje dėžučių apylinkėje.

Trečioji priežastis, jos aiškiai nepasakyta, bet mano spėjama — tai išdidumas moters, kuri neieškojo kitų malonės, pagalbos, vertino savo savarankiškumą, tikėjo dirbanti Lietuvai naudingą darbą, ir tai buvo toks stiprybės šaltinis, kuris nugalėjo bet kokį nepatogumą.

Bijodama apsamanoti, kad nuolatinis pilkumas po truputėlį užgniaužia dvasią, iš liūto padarydamas mulą, ji dažnai pasipurtydavo ir, kad ir trumpam, pagyvendavo prabangiai. Pakviesta kur į tolimesnį kraštą su paskaita, jinai gerokai pataupydavo prieš tai ir nuvažiavusi apsistodavo geram viešbutyje, negailėdama pinigų operai ir kitoms pramogoms, lyg jos kišenėje skambėtų milijonai.

Turėdama daug plunksnos draugų, kartu, mano manymu, ji buvo nepaprastai vieniša. Kai jos kambariuke už tų užuolaidėlių sušvilpė arbatai virti katilėlis, jinai tuo jau pradėjo dialogą: „Ša, ša, katilėli, mažiutėli, tuojau, tuojau ateinu..."

Rudens ir žiemos ilgais vakarais tai buvo vienintelis gyvas balsas, prabilstąs į ją, pažadinąs iš monotoniškumo...

Ne baldai puošė tą nedidelį, labai jau kuklų kambarėlį, bet rankraščiai. Pirmas vaizdas: lyg be jų ten nieko kito ir nebūtų. Keturios sienos, lentynos, o ant jų — rankraščiai. Tas fantastinis darbštumas buvo neregėtas negirdėtas. Pasižiūrėjęs į tai, žmogus pasijusdavai ir tinginys ir dykaduonis.

Turėdama savo nuomonę, jinai lengvai nekeisdavo jos, bet nepykdavo kritikuojama. Be rimtų darbų, puoselėjo ir savotišką pamėgimą — tai žmonių skirstymas į keturius tipus pagal lietuvių kunigaikščių charakterius. Vargšas Jogaila, anot jos, buvo jau toks skystumėlis, kad jei kam prikergdavo tą tipą, tuo pačiu veik nutraukdavo ir ryšius su juo.

Mano manymu, kovodama su lenkų falsifikatais istorijos dirvoje, pati pateko į jų spąstus. Lenkams gi buvo gan naudinga tepti Jogailą-pagonį, kitaip turėtų pripažinti, kad tik lietuvio energijos ir sumanumo dėka jie pasiekė laimėjimų savo istorijos bėgyje. Taigi dėl Jogailos mūsų nuomonės labai nesutiko, tačiau, nežiūrint to, santykiai nenukentėjo.

Būdama viena, Deveikė, žinoma, jautriau išgyvendavo ir pajusdavo vieną kitą nesklandumą, bet vengdavo kalbėti apie tai, o jei ką prabėgomis ir paminėdavo, tai kaip faktą, nedramatizuodama jo. Pvz., kartą minėdama lietuvių koloniją Paryžiuje, pastebėjo, kad prancūzų katalikų tarpe jinai laikoma gera katalike, tuo tarpu savųjų — ne. Žinoma, kad čia turėjo reikšmės jos kartais aštrus iškalbingumas ar žalioji korporacijos spalva.

Nuo to pirmojo pasimatymo praėjo ilga metų eilė. Susirašinėjome pastoviai, tačiau Deveikės laišką nelengva buvo perskaityti. Vargdavau, kol įspėdavau raides, bet dažniausiai mėgindavau pagauti laiško turinį, mintį, nesirūpindamas paskirais žodžiais.

Jos energija ir pasiryžimas su metais tik augo ir stiprėjo, tačiau sveikata sušlubavo, ir jinai pradėjo minėti daktarus ir ligonines. Dar to mūsų pirmojo pasimatymo Paryžiuje metu pasibaisėdama pasakojo apie paplitusius mieste gandus, kad, patekę ligoninėn, vyresnio amžiaus pacientai numa rinami be pasigailėjimo. Žinoma, tikiu, tai buvo gandai, bet, skaitydamas jos vėlesniuosius laiškus, prisimindavau juos.

Nuo to pasisveikinimo ant Senos tilto praėjo ilga metų eilė. Keliavome vėl ir pagal tvarkaraštį turėjome sustoti Paryžiuj. Teisybė, labai trumpam, vos penkioms valandoms, bet parašiau jai, klausdamas, ar galėtų jinai atvykti į stotį pasimatyti. Deja, keliantis per kanalą, užklupo migla, ir atvykome į Paryžių ne dieną, tik vidurnaktį. Žinoma, nesitikėjau jos jau pamatyti ir juo labiau nustebau ir susijaudinau, pamatęs priešais save. Pasisveikinome, lyg seniai nesimatę giminės. Graudu buvo žiūrėti į jos staigų lieknumą, kuris jau tada buvo įtartinas. Vos keletą minučių pasikalbėję, buvome priversti tuojau atsidurti traukinyje ir ilgai mojom vienišai liekančiajai. Lygiai po metų užgeso jinai, prieš mirtį dar parašydama laišką iš ligoninės. Nežino jo dar savo likimo, matyt, buvo slepiamas nuo jos. Minėjo silpnumą, vėmimus, sutrenktą kelią, patinimą, vandens ištraukimą, bet ne pagrindinę priežastį. Prašė daugiau rašyti, laiškai teikė jai daugiau atsparumo, pasimiršimo. Vis dar galvojo apie darbą, rinkimą lėšų knygoms leisti. Bet tai jau buvo vien svajos...

— — —

Nedaug praėjo laiko, ir štai kita pažįstama nukeliavo į anapus. Teisybė, pati ne mokslininkė, bet mokslininko žmona, turė-

(Nukelta į 3 psl.)

ARTIMO MEILĖ

Kodėl mes privalome mylėti savo artimą? Todėl, kadangi mes visi esame Dievo vaikai, atpirkti Kristaus krauju, Dangaus Karalystės paveldėtojai. Mes visi esame sutverti pagal Dievo paveikslą ir todėl privalome vienas kitame matyti amžinojo Dievo atspindį. Dievas yra mūsų tėvas, ir mes vis esame broliai ir seserys. „Mylimiausieji, dabar mes esame Dievo vaikai... mylėkime vieni kitus, nes meilė yra iš Dievo; ir kiekvienas, kurs myli, yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą. Kas nemyli, tas nepažįsta Dievo, nes Dievas yra meilė. Tuo Dievo meilė pasireiškė mumyse, jog Dievas siuntė savo Viengimusįjį Sūnų į pasaulį, kad mes būtume per Jį gyvi... Mylimiausieji, jei Dievas taip mylėjo mus, ir mes turime mylėti vienas kitą. Dievo niekas niekados nematė. Jei mylime vieni kitus, Dievas pasilieka mumyse, ir Jo meilė mumyse yra tobula... Jei kas sakytų: Aš myliu Dievą ir nekenčiu savo brolio, tas melagis. Nes kas nemyli savo brolio, kurį mato, kaip jis gali mylėti Dievą, kurio nemato? Tą įsakymą mes turime iš Dievo, kad, kas myli Dievą, mylėtų ir savo brolį" (šv. Jonas).

Šiuos šv. Jono žodžius gyvai pavaizdavo savo gyvenimu ir pasiaukojimu Tėvas Damienas. Sužinojęs apie nelaiminguosius Molokai raupsuotuosius, jis paskyrė visą savo gyvenimą jų tarnybai. To pasiaukojusio kunigo akys pajėgė žiauriai sužalotuose kūnuose įžvelgti Kristaus paveikslą. Jis parodė savo gilią meilę Dievui ne tuščiomis kalbomis ar raštais, bet praktiškai, herojiškai mylėdamas Dievo kūrinį — žmogų.

A. G.

J. KUZMIONIS

Susitikimai Amerikoje

(KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI)

TOLYN Į AMERIKĄ

Tik nematau dangaus tavoj gelmėj,
nei Nemuno, nei Neries...
Nerima Narutė

Sekmadienis. Kovo 19 diena. Saulėta, jauku. Klezdena švelnus vėjužis. Paskutiniai sniego luiteliai, tartum gėdindamiesi atšamatojančio pavasario, sutyža, sutirpsta.

Bažnyčia kupina žmonių. Pavalandžiui aukojamos mišios užtrunka — tiek daug artinasi prie Dievo stalo. Pamokslininkui belieka vos kelios minutės atbaigiamoms mintims.

Tuoj po pamaldų važiuojame su kun. klebonu atšvęsti juozinių pas J. Švėgždą. Jau randame kelis senus pažįstamus ir gausiai apkrautą stalą.

Turiu vos valandą laiko — netrukus reikės man skristi į Rochesterį, iš Kanados į niekad nematytą Ameriką.

Dalijamės mintimis, prisimename gyvenimą Vokietijoje. Mudu su poete Laima Švėgždaite pasikalbam apie poeziją, perskaitome kelis eilėraščius.

Laikrodis nelaukia — čia pat trečia valanda. Atsisveikinu visus, padėkoju už malonų priėmimą, patikinu, kad dar pasimatysime, ir atsisukęs pamoju ranka.

Į aerodromą

Kun. klebonas skubėdamas veža plačiu keliu į aerodromą, kuris yra toli, užmiestyje.

Abiejose pusėse gražūs namai, kurie juo toliau, juo labiau retėja. Atsiveria platūs, beribiai laukai su mažais kauburėliais, medžiais. Vaizdas visai kitoks nei Italijoje ar Anglijoje. Jauti šio žemyno beribes platumas, begalinę erdvę, kažin kokią milžinišką abstrakciją.

Man, prašalaičiui, tie į tolumas bėgą laukai yra tartum sfinksas — svetimi, nepažįstami, atitrūkę nuo įprastos tikrovės.

Pagaliau dideliais lankais riedame, sukamės, kylame pastogėje į viršų. Kažin kelintame aukšte pasukame į šalį ir sustojame.

Atsiduriame erdviame laukiamajame ir, susiradę Mohauk lėktuvų agentūrą, teiraujamės, ar man telefonu užsakytasis bilietas parengtas. Mandagi tarnautoja susiranda sąraše mano pavardę ir tuojau duoda bilietą. Sumokame 14 dol. 61 centą, ir aš skubu į JAV muitinę, kad, čia nustatyta tvarka, amerikietis muitininkas patikrintų, ar aš iš Kanados neišsivežu kontrobandinių prekių.

Muitininkas mandagus, ir plati jo šypsena charakterizuoja amerikietiškąjį stilių — draugiškumą, paprastumą, svetingumą. Nesikapsto mano lagamine ir neprašo atidaryti prikimšto portfelio. Užlipdęs muitinės juosteles, lagaminą atiduoda kitam patarnautojui nusiųsti į lėktuvą, o aš, senu papročiu niekad nesiskirdamas su portfeliu, kiūtinu į pasų kontrolę.

Pakeliui atsisveikinau mielą kun. klebona, dėkodamas jam už nuoširdų svetingumą, ir karštai suspaudžiau dešinę.

Už kelių minučių su būreliu keleivių kopiu laipteliais į Mohawk kompanijos džetą ir, susiradęs prie lango laisvą vietą, nusisiautęs apsiaustą, atsisėdų.

Pakeliui į Rochesterį

Mūsų džetas suūžia, suklykia ir pradeda judėti. Nudardėjęs ilgoką kelią, įtempia visas jėgas ir, gerai įsibėgėjęs, pakyla į viršų.

Pro langą matau tolstantį aerodromą, norinčius visu vešlumu sužaliuoti laukus, Toronto miesto gatves ir namukus.

Kai erdvės paukštis suka prie Ontario ežero, už kurio dunkso Amerika su Rochesteriu, atsimenu kažin kur skaitytą pokštą.

S. Rusija atominės energijos specialistui prof. Ivan Ivanovičiui duoda vizą į užsienį. Kaip garsus mokslininkas, turės keliose sostinėse dalyvauti specialistų susirinkimuose ir apie kelionės eigą informuoti Kremlių. Pirmąją dieną Ivanas išsiunčia atvirlaiškį, pažymėdamas: „Sveikinimai iš Varšuvos". Antrąją dieną parašo: „Sveikinimai iš Pragos". Trečiąją dieną didelėmis raidėmis pabrėžia: „Sveikinimai iš laisvojo rytų Berlyno". Pervažiavęs į vakarų Berlyną, Ivanas išsiunčia paskutinį atvirlaiškį su tokiu įrašu: „Sveikinimai iš laisvojo Ivano"...

Saulėta, gražu. Apačioje dunkso didžiulis Ontario ežeras, tartum pasakiška jūra. Pro švelnias rūkų duknas matau mėlyną ežero paviršių, kuris atrodo lygus kaip stiklas.

Geriu apelsinų sunką, vartau storulį sekmadienio laikraštį, kuriame nagrinėjamos jaunuolių nusikaltimų priežastys, Montrealyje įvyksiančios parodos prašmatnybės, gimdyvių ligoninės.

Skrendu į visai naują pasaulį — į daugelio svajojamą Ameriką, tačiau esu nepaprastai ramus. Pagyvenus Anglijoje ir per keliolika metų apsipratus su jos demokratija, Kanada ir Amerika gali daryti įspūdžio laukų platumu, miestų erdvumu, gal skirtingu gyvenimo standartu, tačiau visur vartojama ta pati anglų kalba, tik skirtingai šiame kontinente moduliuojama, niveliuoja tą skirtumą, kurį tuojau pajunti, atsidūręs, sakykim, Italijoje ar Prancūzijoje.

Šiuo metu ir oras kažin kuo nesiskiria. Priešingai, kai palikau Angliją, ten buvo žymiai šilčiau nei Kanadoje, kur vienos savaitės bėgyje pergyvenau naują žiemą su gausiais sniego krituliais.

Nerandu lagamino

Matau Ontario ežero krantus su plynais laukais ir krūmokšniais. Kur-ne-kur įžiūriu vienišą trobelę.

Žinau, kad esu Amerikoje, kad už kelių minučių mūsų džetas nusileis Rochesterio aerodrome. Žinau, kad ten mane pasitiks senas bičiulis kun. Liudas Januška, kuris kelis kartus manęs telefonu ieškojo.

Sniego marška dengia artėjančią žemę, taigi ir Amerikoje dar žiema. Pro langą matau, kaip lėktuvo tekiniai sklaido į šalis sutižusį sniegą. Susijuosę diržais, nekantraujame, kada lėktuvas sustos ir jaunos palydovės plačiai atidarys duris.

Žmonių spūstyje matau kun. Liudą — gerokai padiktėjusį, apsisiautusį šiltu apsiaustu, tačiau tamsių garbanų nepridengusį nei skrybėle, nei berete. Prieš pusantrų metų Bradforde turėjome jo primicijas. Po egzaminų buvo išvargęs, nervingas, nemigos iškankintas. Šiandien jo veidas pilnas, primenąs labiau italą nei amerikietį, o už akinių stiklų žibsi nenustygstančios akys.

— Sveikas, kapelione! — sako pažįstamu balsu, puldamas man į glėbį ir paimdamas portfelį. — Ar turite lagaminą? Kun. klebonas laukia mašinoje!

Mudu einame ilgu koridoriumi ir, gyvai kalbėdamiesi, sustoję laukiame lėktuve pasilikusio lagamino. Netrukus atbilda mašinėlė, pora vyrų iškrauna keleivių mantą, kuri slenkančiu diržu atklyduriuoja į kertelę. Keleiviai renkasi savo ryšulėlius, tačiau aš savo lagamino nerandu.

— Man tai nenaujiena! — sakau. — Kai rudenį grįžau iš Romos į Bradfordą, tuo pačiu lėktuvu keliavęs lagaminas tik po dviejų savaičių atsirado mano namuose...

Dairomės ten, žvalgomės šen — lagamino nebėra. Gūriname į laukiamąjį, kur jauna tarnautoja surašo visas prapuolusio lagamino žymes — dydį, išvaizdą, spalvą ir mano keistai skambančią pavardę.

Kai pro plačias duris išeiname į lauką, keleivių laukiančios mašinos ratu važinėja apskritimo formos gatve, nes... čia negalima sustoti. Tačiau kun. Liudas greitai atpažįsta kun. klebono tamsiai rausvą mašiną, kuri iškilmingai sustoja prie šaligatvio.

Matau simpatingą, besišypsantį kunigo veidą, aukštyn užverstus plaukus, geras akis. Ak, tai jis — kun. Pranciškus Valuk-Valiukevičius, tai jis Liudo klebonas, kuris, stipriai spausdamas mano ranką, sako:

— Labas! Kaip pasisekė kelionė į Ameriką? Laukiamas, laukiamas...

Netrukus mes įsiliejame į mašinų slinktį ir riedame miesto gatvėmis į kleboniją.

(Bus daugiau)

Sinodas svarsto reikalus

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ BAŽNYČIOS SINODAS IŠEIVIJOJE

Balandžio 21-24 dienomis Bad Godesberge, Pabaltiečių Krikščionių Studentų namuose Annabergo pilyje, įvyko Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Sinodas, kuriame dalyvavo 27 asmenys. Pagal statutą nuo 50 parapijiečių buvo siunčiamas vienas atstovas.

Liet. Evang. Liuteronų Bažnyčios Sinodo dalyviai su svečiais. Pirmoje eilėje stovi iš kairės: kun. J. Stanaitis, senj. kun. A. Keleris, garbės senj. kun. A. Gelžinius, kun. J. Urdzė, kun. A. Putcė ir M. Kilienė. F. Skerio nuotrauka.

Sinodą atidarė senj. kun. A. Keleris. Į prezidiumą išrinkti pirmininku kun. A. Gelžinius, vicepirmininku kun. A. Putcė, sekretorium mokyt. F. Skerys. Žodžiu sveikino Latvių Liuteronų atstovas kun. Beržinš, E. Simonaitis MLT vardu, mokyt. F. Skerys Vasario 16 gimnazijos vadovybės, mokytojų, mokinių ir Evangelikų Jaunimo Ratelio vardu, ats. mjr. A. Gintautas linkėjo Sinodui Dievo palaimos.

Raštu sveikino: prof. dr. O. Stanaitis, prof. M. Brakas, J. Stikliorius, J. Bachunas, kun. S. Neimanas, kun. P. Dilys, A. Orentas, inž. E. Manomaitis, kun. K. Burbulys, kun. J. Pauperas, kun. A. Trakis, A. Puskepalaitis, kun. dr. M. Kavolis, K. Kikutis, M. Purvinas, kun. A. Žilinskas, O. Stasiulis, M. Sulmistras, V. Žalkauskas, Lenkų Liuteronų kun. Dietrich, Estų Liuteronų propstas Vaher, stud. R. Baliulis su žmona, E. Zilius, M. Posingis ir dr. A. Kenigis. Tai sveikinimai iš įvairiausių pasaulio kraštų.

Toliau kun. J. Stanaitis skaitė darbą biblijine tema.

Balandžio 22 d. pradėta ryto pamaldom, kurias atlaikė kun. A. Putcė iš Anglijos.

Kun. J. Urdzė laikė paskaitą „Krikščioniškas lajų darbas".

Labai išsamų pranešimą padarė senjoras kun. A. Keleris apie mūsų Bažnyčios veiklą per 20 metų išeivijoje ir jos dabartinę padėtį Europoje. Pirmasis evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų suvažiavimas įvyko Hanau 1946 m. gegužės 30 d. Jis priėmė nutarimus lietuvių evangelikų tremties bažnytiniam gyvenimui tvarkyti.

1946 m. lapkričio 9 ir 10 dienomis Salzgitter-Lebenstedt buvo sušauktas steigiamasis Lietuvių Evangelikų Sinodas, kuris išsirinko Vyriausią Bažnyčios Tarybą. Antrasis Sinodas buvo Imbshausene prie Northeimo 1948 m. gruodžio 7-12 d.d. Jis buvo pirmasis Liuteronų Sinodas, nes lietuviai reformatai sudarė savo Kolegiją. Trečiasis Sinodas buvo Bad Godesberge 1955 m. balandžio 23-24 d.d. Ketvirtasis Sinodas posėdžiavo 1959 m. balandžio 25-26 d.d. Wehnene.

Su įdomumu išklausytas kun. A. Trakio iš Chicagos magnetofono juostelėje pranešimas „Lietuviai evangelikai Amerikos kontinente — jų vargai ir laimėjimai".

Kun. A. Putcė pranešė apie lietuvių evangelikų parapijėles Anglijoje, kurias jis aptarnauja.

Vyr. Liet. Ev. Liuteronų Bažn. Tarybos sekretorius ir kartu kasininkas F. Šlenteris darė pranešimą apie finansus, Revizijos Komisijos aktą perskaitė mokyt. F. Skerys. Revizijos Komisijos pirm. J. Sedaitis nurodė, kad piniginė atskaitomybė vedama tvarkingai.

Diskusijose ir pasiūlymuose kalbėta bažnytinės veiklos pagyvinimo reikalu, taip pat šiek tiek pakeistas statutas.

Senjorais išrinkti kun. A. Keleris ir kun. A. Trakis, garbės senjoru — kun. A. Gelžinius. Vicesenjoru — kun. J. Urdzė.

Į Vyriausią Bažnyčios Tarybą išrinkti 25 nariai iš įvairių kraštų.

Šeštadienį F. Skerys darė platų pranešimą apie Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą ir Dainų šventę pereitais metais Chicagoje ir apie savo kelionę po JAV ir Kanadą. Savo pranešimą jis paryškino šviesos paveikslais, be to, parodė šviesos paveikslų iš Vasario 16 gimnazijos gyvenimo. Vakarines pamaldėles laikė M. Kilienė.

Sekmadienį įvyko iškilmingos pamaldos, kuriose dalyvavo per 80 asmenų. Liturgiją laikė kun. A. Putcė, pamokslą sakė kun. A. Gelžinius, o Šv. Vakarienę dalijo kun. J. Stanaitis.

Priėmus nutarimus ir rezoliucijas, išklausius Chicagos Tėviškės parapijos pamaldas su triūbininkais ir choru juostelėje, senjoro kun. A. Kelerio baigiamąjį žodį ir sukalbėjus su garbės senjoru kun. A. Gelžiniu maldą, suvažiavimo dalyviai išsiskirstė.

Fr. Sk.

KASDIENIŠKOS SMULKMENOS

Mielas Redaktoriau,

sekdamas mūsų išeiviškuosius lietuviškus laikraščius, dabar jau pradedu pamažu susidaryti vaizdą, kas ten iš tiesų buvo atsitikę Paryžiuje.

Pirmieji laikraščiuose išspausdintieji puolimai sudarė man tokį įspūdį, lyg ten Lietuvių Bendruomenės vadovybės žmonės būtų ėmę ir ne tik visus savo nepriklausomybinius principus išdavę, bet ir pačią Lietuvą pardavę iš ten atvažiavusiam filmo „Niekas nenorėjo mirti" statytojui V. Žalakevičiui. Buvo sakoma, kad Bendruomenės valdybai specialiai buvo parodytas tasai filmas, o paskui ta valdyba dalyvavusi svečiui suruoštame priėmime.

Reikalas po truputį pradeda atvėsti, kai ir valdybos žmonės prabilo. Pasirodo, filmo niekas lietuviams nerodė: tie lietuviai nuėjo pasižiūrėti jo ten, kur jis rodomas prancūzams. Taip pat pasirodo, kad V. Žalakevičiui niekas neruošė jokio priėmimo, o susirinko keli lietuviai, pasistatė, matyt, butelį ant stalo, dar, tur būt, užkandos, kad nepasigertų, ir susėdo kartu su tuo svečiu pasišnekėti. Atsiprašau, gal reikėtų sakyti ne: su svečiu, bet: su V. Žalakevičium. Mat, jei sakyčiau, kad V. Žalakevičius buvo svečias, tai, tur būt, nusipelnyčiau, kad koksai nors isteriškas rėksnys kaukštelėtų ir man per galvą. Jis negali juk būti svečias, jis tegali būti tik priešas! Vadinas, geriausia, ką Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės valdybos nariai galėjo padaryti, tai parodyti tam žmogui bent liežuvį ar kumštį, tai tada būtų, tur būt, buvę patenkinti dabartiniai rėksniai.

* * *

Rėksniai gali rėkti, tačiau ko gi tuo pasiekiama?

Aš pradedu galvoti, kad mes visiškai susimaišėme, ir, tur būt, nė pats ilgauodegis raguotasis mūsų nebeatmaišys. Ir aš pradedu galvoti, kad šitokie riksmai yra kažkoks nesusipratimas.

Savo metu mūsų veiksniai skelbė mums: nebendradarbiaukite su sovietinėmis įstaigomis ir organizacijomis. Jeigu palaikote kokį ryšį, tai leistina tik su privačiais žmonėmis. Kad dar aiškiau visiems būtų, tai savo metu net buvo suėję į krūvą visi veiksniai ir paskelbė neaiškų atsišaukimą į emigrantiškąją lietuvišką liaudį maždaug su tokiu pat reikalavimu.

Turint prieš akis tą veiksnių reikalavimą, kas buvo V. Žalakevičius, su kuriuo buvo susitikę keli Paryžiaus lietuviai, kas buvo prof. J. Kubilius, su kuriuo kalbėjosi JAV lietuvių grupė? Ar jie yra organizacijos, ar privatūs žmonės?

Man rodos, kad visi rėksniai norėtų įsivaizduoti, jog privatus žmogus tegali būti tik suvargęs lietuvis kolchozininkas, nes kaime retas kas tepriklauso partijai ar kitokiai valdinei organizacijai. Jie ten neina jokių atsakingų pareigų, tai, su jais susitinkant, negalima jausti baimės, kad jie priims mūsų sutikimą parduoti Lietuvą...

* * *

Propagandai diena iš dienos kalant ir zalatijant, ne tik užguiti kolchozininkai, bet ir didžioji inteligentijos dalis žiūri į mus, kaip į kažkokius dvarininkų išperas. O mums tie dvarai — nė galvoj. Mes jų neturėjom ir nenorim. Bet mes norim, kad ten kaskart daugėtų laisvės, kad mūsų mintys būtų teisingai suprantamos. Argi tas mintis reikia nešti tik kolchozininkams, su kuriais juk ir susitikti negalime? Mūsų reikalas yra pasiekti inteligentiją, kuri gali daryti įtakos, kuri turi galios, tvarko, vadovauja. Bet kur gi tos inteligentijos ieškoti?

Man rodos, kad ir V. Žalakevičius būtų vienas iš tokių. Man rodos, kad nebūtų kočia taip draskytis, jei kas nors su juo prie buteliuko pasišnekėjo. Man net rodos, kad toks susitikimas visiškai derinasi su veiksnių pageidavimais. O jeigu jis nesiderina, tai gal sudarytume mokytų teisininkų komisiją, kuri išaiškintų, kaip reikia suprasti visokius tuos nutarimus.

Taip pat man rodos, kad visą triukšmą dėl visokių pasimatymų kelia iš pavydo tie žmonės, kurie pasimatymuose nedalyvavo. Tai rodo Paryžiaus įvykis, kuris buvo pūste išpūstas.

Turint galvoje visokius pūtėjus, aš pradedu su pasitenkinimu prisiminti daugelį man žinomų atsitikimų, kai lietuviai buvo susitikę su lietuviais, pasikalbėję iš širdies, pabendravę ir išsiskyrę niekam nepardavę Lietuvos, niekas nieko neatsisakę, bet pamatę, kad ir ten ir čia yra žmonės, dirba darbą ir rūpinasi lietuvių tautos reikalais, kiek kas pajėgia ir gali.

Tavo **Jonas**

DVI MOTERYS

(Atkelta iš 2 psl.)

jusi visas gerąsias ypatybes, kurios padeda ir ugdo vyro sugebėjimus. Tai didelė ir reta dovana, ne taip dažnai užtinkama.

Susipažinome Detmolde. Kadangi ten susibūrė visa eilė žinomų ir pajėgių žmonių, kilo sumanymas leisti kultūros žurnalą. Būdamas jo redaktoriumi, kreipiausi į prof. Jucaitį, kad parašytų apie tokią tada populiarią atominę bombą. Būdamas sąžiningas, profesorius ne tik parašė ilgiausią straipsnį, bet dar pailiustravo jį gausiais brėžiniais.

Visą tą gausią medžiagą nuvežiau į tolimesnį miestą, į vokiečių spaustuvę, tikėdamasis po poros savaičių turėti žurnalo numerį. Apsirikau. Kažkoks glušas vokietis policininkas kažkokiais reikalais užėjo į spaustuvę, kur tuo metu jau surinktas žurnalas laukė pirmosios korektūros. Policininko žvilgsnis kaip tik užtiko pačią profesoriaus antraštę „Atominę bombą", ir jo garbei tenka pasakyti, kad pagavo prasmę. Pamatęs dar puikiai išėjusius brėžinius, suprato užtikęs atominės bombos šnipų tinklą. Pakėlė gevalt. Uždarė spaustuvę, su konfiskavo visą medžiagą ir bėgte nubėgo pas savo viršininką, tikėdamasis gauti medalį ir generolo laipsnį. Viršininko, pasirodo, gudresnio būta. Įtarė, kad jo valdinio skysti smegenys, bet turėjo šį tą daryti, nes prisibijojo okupacinės valdžios, ypač jei pasitaikydavo irgi ne per šviesiausios galvos komendantas.

Leido veikti spaustuvei, tik paprašė išversti pavojingąjį straipsnį į vokiečių ar anglų kalbas. Taigi lietuviška atominė bomba, pridariusi mišinio, labiau mane suartino su p.p. Jucaičiais. Nuo tada dažniau pasikalbėdavome, ypač Detmoldo kolonijos dalį iškėlus į Greveną, kur teko apsigyventi viename name, net durys buvo prie šais.

Jei profesorius visagališkai buvo įsistiprinęs mokslo ministerijoje (jei taip galima išsireikšti, kalbant apie namų vidinį pasiskirstymą), tai ponia visose kitose. Ji buvo nepaprastai judri, retai šypsnys išnykdavo jos lūpose, skubėdavo ir plušdavo. Jos džiaugsmo šaltinis ir stiprybė buvo vyro mokslinis darbas. To ji mėgino nerodyti. Kartais papriekaištaudavo, girdi, aš viena turiu viskuo rūpintis, o vyras vien savo popierius temato, tačiau tik naivėlį ji tegalėjo apgauti. Didžiai gerbdama savo vyro darbą, viduje ji buvo nepaprastai išdidi ir laiminga, pasiimdama visus aprūpinimo rūpesčius, kad tik vyras turėtų daugiau laiko.

Būdama aktyvi ateitininkė, ji neatsisakydavo jokio darbo, ypač globojo kunigus, kai kuriems plovė skalbinius, rėmė savo sparną visomis galiomis, bet nebuvo fanatikė.

Detmolde tada gyveno vienas įdomus, ne paprastai pareigingas žmogus, bet kartu nepaprastai ribotas, matydavo jis tik vieną liniją — viskas, kas tik buvo į kairę ar dešinę nuo jos, turėjo būti pasmerkta, baustina mirtimi. Kartą jam paminėjus, kad Smetona nesiskyrė nuo Stalino, paklausiau jį, kodėl savo laiku nepagerbė Smetonos, pabėgdamas iš Lietuvos, kaip kad dabar pagerbė Staliną. Tuojau tą savo susidūrimą papasakojau Jucaitienei, ir jos besišypsąs veidas nuliūdo. Tikrai, girdi, kaip galima kalbėti tokią netiesą!

Grevene maisto klausimas tiek pablogėjo, kad reikėjo ieškoti papildomo davinio. Su Jucaitiene nutarėme mėginti laimę. Ji atstovavo diplomatinei pusei ir žavesiui, aš tuo tarpu saugumui ir ratukams tempti. Kartais kilometrus keliaudavome, prašyda mi bulvių ar proteinų, bet vietos ūkininkai buvo užkietėję. Mat, savo laiku kirviais su kapoję nusileidusį sąjungininkų lakūną (ar lakūnus), nukentėjo anglams okupavus tą vietą. Negalėdami jiems atsilyginti, nemėgo mūsų, svetimšalių. Taigi, jei ką su medžiodavome, tai tik pas vietos „vaizbūnus", bet ir pas tuos tekdavo keliauti po keletą kartų, kol ką gaudavom.

Man tada, dar palyginus jaunam, visas bėgimas ir vargai atrodė kaip ištisas įdomus nuotykis. Laukiau naujų gyvenimo šunybių, tikėdamasis šio to įdomesnio, ir tas praėjęs lagerių laikotarpis nepaliko kartumo. Tuo tarpu Jucaitienė, nors tada niekad neparodė surūgusio veido, priešingai, greta ratelių trepsėdama visad juokavo, būdama su profesorium vyresnio amžiaus, slaptai kentėjo dėl tų sąlygų. Prieš porą metų rašytame laiške su šiurpu mini ji tą stumdymą.

Prisimenu profesorių, rimtą, nepaprastai gerą ir švelnų žmogų, gražiai įsikūrusį Amerikoje, kuriam gyvenimas staiga atėmė viso gyvenimo draugę. Moteris gali būti stipri ne vien savo matomais, rodomais darbais, bet ir ta slapta galia, kuri skatina kitą veikti, kurti. Šiuo atžvilgiu ji buvo gera dalis profesoriaus pasisekimo jo kūryboj.

Taigi abi mano minėtosios moterys, tokios priešingos iš pirmo požiūrio, tokios artimos buvo savo darbštumu, pareigingumu, dėmesiu kiekvienam vargui ir reikalui. Deja, jos jau nebegrįš...

R. Spalis

Naujienos apie prof. J. Brėdikį

Kauno Medicinos Instituto profesorius dr. Jurgis Brėdikis rengiasi artimiausiu laiku atvykti Amerikon tobulintis širdies chirurgijoj.

Dr. Brėdikis yra vienas iš gabiausių širdies chirurgų Lietuvoj, jaunosios lietuvių kartos mokslininkas (37 metų, gimęs Prahoj, kur tėvas tuo metu buvo Lietuvos pasiuntinybės sekretorius). Medicinos institute dėstyti jis pradėjo būdamas 22 metų amžiaus (1952), ką tik baigęs tą patį institutą. 1957 metais įgijo medicinos mokslų kandidato laipsnį, (1959 — komunistų partijos bilietą), 1963 — docento laipsnį, 1964 — medicinos mokslų daktaro laipsnį (Maskvoje). Dabar profesorius, hospitalinės chirurgijos katedros vedėjas. **(E)**

PAVASARINIAI IR VASARINIAI

SIUNTINIAI 1967 METAMS

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikia Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

MOTERIŠKAS (1967)

Nailoninis itališkas su diržu lietpaltis, 3 jardai vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 jardai puikios suknelei medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų, 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 gėlėta šilkinė skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 įvairių namų ruošai adatų, 2 špūlės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megztukas.

Kaina £25.0.0.

VYRIŠKAS (1967)

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietpaltis, 3½ jardo angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai marškiniai, 1 terileno kaklaraištis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 didelės špūlės stiprių siūlų, 3 jardai vilnonės paltui medžiagos.

Kaina £25.0.0.

Jungtinis moteriškas ir vyriškas siuntinys (1967)

kainuoja £45.0.0.

Tebesiunčiame ir visus kitus anksčiau mūsų skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, motociklus, dviračius, siuvamąsias mašinas, svaiginamuosius gėrimus, maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E.2. ENGLAND.

Tel. SHO 8734

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

ATSTOVAI: A. Kuzmickas, 31 Milton St., Eccles, Manchester.
H. Petrauskas, 25 Prior Rd., Noble Park, Melbourne, Australia.
A. Kusinskis, 167 College St., Sudbury, Ont., Canada.

Galime pervesti ir pinigus, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti, kas jam reikalinga, iš specialių krautuvių.

Lietuviškas krupnikas ir lietuviška degtinė DAR PO VIENĄ — abi su pristatymu £4.10.0.
Pokelis Trejų devynerių 11/6 šil.
Z. JURAS
421 Hackney Rd., London, E.2
Tel. SHO 8734

JEI REIKIA PASIŲSTI SIUNTINĮ — KREIPKIS Į
LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĘ,
2 LADBROKE GARDENS,
LONDON, W.11.
Greitas, garantuotas ir sąžiningas patarnavimas.

Perku Anglijos 5 šilingų sidabrines monetas, taip pat ir kitų Europos kraštų sidabrinius pinigus, kaip rusų carinius sidabrinius rublius, Vokietijos 5 DM, Šveicarijos 5 Fr. ir t.t. ir visas lietuviškas monetas. Moku gerą kainą už gerai užlaikytus pinigus. Rašykite, ką turite. P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver 10, B. C. Canada.

Europos lietuvių kronika

LONDONAS

BIRŽELIO MINĖJIMAS

Estų, latvių ir lietuvių bendras birželio trėmimų minėjimas įvyks trečiadienį, birželio 14 d., 8 val. vak., Estų Namuose, 18 Chepstow Villas, London, W.11, netoli Lietuvių Namų.

Visi kviečiami dalyvauti.

P. MAŠALAIČIO 60 M. GIMTADIENIO MINĖJIMAS

D. Britanijos Lietuvių Bendruomenės V-ba, susitarusi su kitomis organizacijomis, ruošia P. Mašalaičio 60 metų gimtadienio minėjimą liepos 1 d., 7.30 val. vakaro, Sp. ir Soc. Klubo salėje (345 A Victoria Park Rd., London, E.9).

Lietuvių bendruomenės nariai kviečiami dalyvauti šiame minėjime.

Užsirašyti prašom kreiptis į Baltic Stores (Z. Juras), S. Kasparą, Sporto ir Soc. Klubo sekretorių J. Černį, Lietuvių Namuose į A. Pranskūną ir į K. Blažį. Mokestis vyrams 25 šil., moterims 15 šil. Prašome užsimokėti užsirašant.

MIRUSIEJI

Gegužės 7 d. Šv. Juozapo senelių prieglaudoje-ligoninėje mirė Barbora Balsevičienė, 80 metų amžiaus. Palaidota iš Lietuvių bažnyčios gegužės 11 d. lietuviškose kapinėse.

Gegužės 8 d. staiga mirė A.J. Paulauskas, 48 m. amžiaus, gimęs Anglijoje. Palaidotas iš Lietuvių bažnyčios gegužės 15 d. Šv. Patricko kapinėse, Leytonstone.

KUN. J. MAKNYS LONDONE

Gegužės 18-22 d.d. lankėsi Londone iš JAV kun. Jonas Maknys.

Sekmadienį, gegužės 21 d., jis atnašavo šv. Mišias ir pasakė įdomų pamokslą Lietuvių bažnyčioje. Buvo apsistojęs pas kleboną J. Budzeiką.

ŠV. ONOS D-JOS EKSKURSIJA

Birželio 11 d., sekmadienį, rengiama ekskursija į pajūrį. Šį kartą į Margate, Kente.

Norintieji dalyvauti, prašomi kuo greičiausiai užsirašyti pas valdybos nares. Išvažiavimo laikas bus nurodytas užsirašant. Kelionės kaina 15 šil. Vaikams nėra papiginimų.

DERBY LOTERIJA

Visi platintojai prašomi sugrąžinti bilietų šakneles ir atsiųsti pinigus ir neišplatintus bilietus iki gegužės 30 d. šiuo adresu: Lithuanian Church, 21 The Oval, Hackney Rd., London, E.2.

Rengėjai dėkoja visiems platintojams už talką.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Klebonijoje yra laiškas iš Lietuvos Z. Nakui.

LIET. KAT. SIELOVADOS ŽINIOS

Vysk. Dr. Pranas Brazys, MIC, Birminghamo lietuvius lankys birželio 17-18 d.d., Wolverhamptono — birželio 24-25 d.d. ir Coventrio — liepos 1-2 d.d. Visus tų vietų ir apylinkių lietuvius ar mišrias šeimas kviečiame pasirūpinti, kad galintieji Sutvirtinimo sakramentą priimti, tai padarytų pas lietuvį vyskupą.

Vyskupui susitikimuose malonu būtų pasimatyti su visais tautiečiais ir mišriomis šeimomis, kad ir nebūtų katalikai.

Visais rūpimais reikalais kreiptis arba į vietos Liet. Bažnytinio Komiteto narius, arba tiesiog į Sielovados vadovybę: kun. S. Matulis, 16, Hound Rd., West Bridgford, Nottingham. Tel. 85738.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

NOTTINGHAM — birželio 4 d., 11 val., Židinyje.
CORBY — birželio 4 d., 12 val.
LEICESTER — birželio 11 d., 12 val.

JAUNIMO ŽIDINYS

VASARINEI ATGAIVAI

Vasarinei atostoginei stovyklai prie Židinio užsirašiusių berniukų daugėja. Yra net iš Skotijos. Galimas dalykas, kad bus ir iš Vokietijos. Turima vilties, kad iki to laiko Jaunimo Židiniui turėsime naują vietą. Atostoginė stovykla bus nuo liepos 23 d. iki rugp. 6 d. Stovyklai daug pasitarnaus tautiečių pagalba Židinio įsigytas autobusiukas.

Kandidatus stovyklon ir naujiem mokslo metam, kurie prasidės rugsėjo 6, užrašyt jau dabar.

Židinio vadovybė tikisi, kad tautiečiai naujos būstinės įsigijimą ir bendrą sunkų liet. darbą parems.

DĖMESIO FOTOGRAFAMS

Spaudai ir rašomajai Britanijos lietuvių istorijai būtų įdomu gauti š.m. sąskrydžio Liet. Sodyboje nuotraukų. Turintieji prašome tokias siųsti EL redakcijai. Panaudotos nuotraukos bus grąžintos.

LONDONO TOKELĖS

Atrodo, reikėtų ruoštis lietuviškųjų australiečių antplūdžiui. Prieš kelias dienas Lietuvių namuose apsistojo V. Sikorskytė, o pereitą savaitę mūsų laikraščio redakcijoje lankėsi melbournietės B. Valytė, M. Šeikaitė ir J. Goodgall. Jaunas Australijos lietuvių dailininkas V. Šerelis, kurio kūrinių paroda šiuo metu vyksta Adelaidėje, važiuoja Indijon, iš kur laimės bandyti atkeliaus Anglijon. Tokelaičio šnipai, beje, praneša, kad tai tik pirmosios australiškosios Londono invazijos kregždutės...

Sodyboje neseniai mirusio P. Žilinsko duktė A. Petraitienė iš Toronto Londonan atskrido pomirtinių tėvelio reikalų tvarkyti. Lankėsi Sodyboje ir dalyvavo kito sodybiečio K. Žeimio laidotuvėse. A. Petraitienė velionį, pasirodo, nuo vaikystės dienų gerai pažinojo.

Populiarusis Lietuvių klubo šeimininkas Kazys Makūnas susilaukė svečių dr. K. ir C. Narščių. Buvęs Vokietijos, Britanijos, o dabar Čikagos lietuvis gydytojas su žmona apsistojo Lietuvių namuose, o „pavasario šventės" savaitgalį praleido Sodyboje. Po poros dienų čikagiškiai svečiai žada skristi Vokietijon. **Tokelaitis**

Redakc. pastaba: Sužinojome, kad iš Sodybos grįžęs Tokelaitis ilsisi, bet sodybines tokeles žada paberti sekančiame nr.

NOTTINGHAMAS

PO TARPTAUTINIO FESTIVALIO NOTTINGHAME

Gegužės mėn. Nottinghame vėl įvyko tarptautinis festivalis. Šiame festivalyje dalyvavo 9 tautybių atstovai, kurių buvo daugiau kaip 200.

Prisistatydama savo tautinėmis drabužių spalvomis, kiekviena tauta parodė dalelę savo tautos kultūros. Jų tarpe dalyvavo ir lietuviai — Nottinghamo tautinių šokių grupė. Jie buvo pasipuošę savo spalvingais rūbais, plevėsuojant geltonai, žaliai ir raudonai, ir jų šokiai net buvo paminėti parlamento nario Michael English užbaigos kalboje. Paskutinį vakarą taip pat dalyvavo Nottinghamo vyskupas dr. E. Ellis.

Šis festivalis sutapo su anglų Tautos Savaite, todėl susilaukė didelės reklamos. Lietuvių nuotraukos buvo išspausdintos net dviejuose laikraščiuose.

Gaila, kad lietuvių paremti negalėjo nei estai, nei latviai.

Gerai suorganizuota programa užtruko apie 3 valandas ir per tris vakarus susilaukė daugiau kaip 1000 žiūrovų.

Toks festivalis yra labai naudingas klibinti dėl mūsų tautos reikalų. Pasirodydami kitataučiams žiūrovams, mes ne vieną sudominame. Ne vienas ima teirautis apie mūsų praeitį, kodėl mes gyvename išeivijoje, kodėl negrįžtame namo. Sužino iš pranešimų šį tą apie mūsų istoriją, pamato, kad mes taip pat esame žmonės, o ne kažkokios nesuprantamos būtybės. Įvyksta suartėjimas su vietos gyventojais, kurių konservatyvumui pralaužti tokie festivaliai tik ir yra geras ginklas.

Gaila tik, kad Nottinghamo lietuvių organizacijos nepagelbėjo nei paruošimo darbus vykdant, nei paties festivalio metu. Manau, kad ir mums nepakenktų prasikrapštyti akis ir praplėsti savo siaurą akiratį. Neužmirškime, kad gyvename svetimame krašte, ir yra nedovanotina pasidaryti apatiškiems savo pačių reikalams. Lietuvių centras mums rodo gražų pavyzdį „Puslapio" organizavimu. Pasekime jį ir provincijoje. Šio festivalio tikslas, nors mažesnio masto, yra tas pats: skambinti Kudirkos varpu tėvynės reikalais.

H. Gasperas

BRADFORDAS

PASKAITA - PRANEŠIMAS

Birželio 3 d., 6 val., Bradfordo Lietuvių Vyties klubo salėje bus skaitoma paskaita-pranešimas **Lietuviškasis jaunimas.**

Po paskaitos bus diskusijos.

Paskaitą skaitys Vik. Ignaitis.

Kviečiama visus atsilankyti.

STOKE-ON-TRENT

NE VISIŠKAI TAIP BUVO PASAKYTA

„Europos Lietuvio" Nr. 20, aprašant Motinos dienos minėjimą, išspausdintas toks sakinys: „Buvo pabrėžta, kad šis minėjimas nėra skirtas čia susirinkusioms motinoms paminėti, bet joms pagerbti ir paminėti".

Korespondencijos autorius prašo tą sakinį pataisyti šitaip: „Buvo pabrėžta, kad susirinkome paminėti ne čia esančias motinas, bet visų čia susirinkusiųjų motinoms pagerbti ir paminėti".

PALAIDOTAS KOSTAS ŽEIMYS

Pačiame alyvų žydėjime, gegužės 20 d., iš gyvųjų atsiskyrė dar vienas Liet. Sodybos gyventojas — Kostas Žeimys. Paskutinius savo gyvenimo septynis mėnesius praleido įvairiose ligoninėse, kur buvo gydomas nuo retos ir mažai žinomos kraujo ligos. Vienoje tų ligoninių, Winchesteryje, ir pasimirė.

K. Žeimys buvo gimęs 1897 m. Žemaitijoje, Mažeikių apskr. Ilgą laiką tarnavo pasienio policijoje, kartu pavyzdingai ūkininkaudamas.

Prieš devynerius metus atsikėlęs į Sodybą, greitai ją pamilo ir visą savo atliekamą laiką skyrė Sodybai puošti bei gerinti. Ypačiai daug darbo jis buvo įdėjęs gražindamas kalnelį, kuriame pastatytas Sodybos kryžius. Tas kalnelis daugelio jau buvo pradėtas vadinti Žeimio kalneliu. Tegu šviesiam a.a. Kosto prisiminimui toks jis ir pasilieka.

Daug laiko ir lėšų jis išeikvojo šelpdamas Suvalkų trikampio tautiečius. Ne tik pats siuntė, bet ir kitus ragino, surinkdamas iš jų atliekamus daiktus ir savo lėšomis persiųsdamas. Iš atsiųstųjų padėkos laiškų matyti, kad siuntinių gavėjų buvo ne vienas ir ne du. Ano krašto lietuvių tarpe jis buvo pasidaręs toks populiarus, kad jie tiesiog jį savo tėvu, dėde ir net piršliu vadindavo...

Nežiūrint, kad jau buvo pensininkas, aktyviai reiškėsi visuomeninėje veikloje, pre numeravo ne vieną lietuvišką laikraštį, materialiai rėmė lietuviškas auklėjimo įstaigas, dalyvavo keliose ekskursijose į užsienį, padėjo savarankiškai besikuriantiems tautiečiams ir buvo stambokas L. N. Bendrovės akcininkas.

Artimesnių giminių Anglijoje neturėjo. Rygoje gyvena jo žmona ir du sūnūs, kuriuos jis visada prisimindavo laiškais ir siuntiniais.

A.a. K. Žeimys buvo visiems labai paslaugus ir draugiškas. Ankstesnėmis vasaromis dirbdamas Sodyboje, buvo įsigijęs daugelį draugų ne tik lietuvių, bet ir kitataučių tarpe. Tad jam amžinybėn iškeliavus, paliktoji spraga dar ilgai bus jaučiama Lietuvių Sodyboje. **jl**

A.A. ELZĖ RICHES

Gegužės 14 d. Nottinghamo ligoninėje po šešerius metus kankinusių vėžio ligos operacijų, aprūpinta sakramentais, mirė Elzė Riches. Pažinojau ją nuo 1948 metų, kaip geraširdę lietuviams pagalbos teikėją, pavyzdingą lietuvių globėją.

Elzė Riches gimė 1906.VIII.24 d. Nottinghame atvykusių į šį kraštą laimės ieškoti Petro-Antano ir Onos Kazlauskų šeimoje. Mokslą išėjo Nottinghame. Dirbo įtaigų ir fabrikų raštinėse.

Antanas Ričias, siuvėjas iš Marijampolės, 1911 m. atvyko į Nottinghamą, tada turėdamas 19 m. amžiaus. Čia susipažino su Elze ir 1932 m. sukūrė lietuvišką šeimą. Elzė atidarė siuvyklą, ir abudu su keliais samdytais darbininkais joje dirbo. Jiems gimė sūnūs Antanas ir Mykolas.

1948 m. E. Riches tuoj susirūpino padėti naujiems lietuviams Nottinghame, rekomenduodama į gerus fabrikus su aukštais atlyginimais. Muzikui Untuliui pradėjus organizuoti Rūtos chorą, E. Riches pasirūpino be mokesčio Katedros salę repeticijoms. O jei kurie tautiečiai per nesupratimą papuldavo prie žaliojo stalo, Elzė stengdavosi kad ir kaltą išteisinti ar sumažinti bausmę. Visų jos gerų darbelių negaliu išvardinti, nes nottinghamiečiai patys gerai žino ir turėtų įvertinti.

Man daug kartų per tuos metus teko ją sergančią lankyti. Ji niekad nepamiršdavo paklausti, kaip sekasi lietuviams, ar visi sveiki, sielodavosi dėl sergančių, o kai gegužės 7 d. su Jasiukevičiene aplankiau, Elzė mus paklausė: „Ponai, pasakykite man, ar visi lietuviai yra išmirę Nottinghame, kad prieš smertį neaplanko manęs".

Gegužės 18 d. iš Melton Road, West Bridgford katalikų bažnyčios velionės karstas, skestąs vainikuose ir gėlių puokštėse, kelių mašinų lydimas su giminėmis ir pažįstamais, su trimis lietuviais S. Stulgiais, su šio rašinio autorium ir jo žmona, pajudėjo į Wilford Hill katalikų kapines.

Elz. Riches paliko gedulo prislėgtus sūnus inž. Antaną ir tekstilės fabriko vedėją Mykolą, sesutę Antaniną su vyru John Biggs ir sūnais Leonu, Linu ir Petru.

Jonas Strumskis

A.A. ADELĖ KABARŽINSKAITĖ

Jau kelintas kapas supilamas Halifaxo padangėje. Šį kartą po sunkios operacijos mirė tik prieš keletą metų išėjusi į pensiją Adelė Kabaržinskaitė. Kilusi iš Vilniaus krašto, dirbo pas ūkininkus Suvalkijoje, o tremtyje — ligoninėje.

Neturėdama artimų giminių, nesijuto viena, nes greit įsigijo daugybę draugų. Laidojant didžiulis būrys lietuvių, dalis net iš tolimesnių vietų, daug lenkų ir anglų užpildė bažnyčią, vėliau papuošė jos kapą gausiais vainikais, gėlėm. Trijų tautybių kunigai palydėjo ją į amžiną poilsio vietą, tardami gražų žodį apie tą kuklią, bet tokią darbščią asmenybę. Lietuviams atstovavo kun. Kamaitis iš Manchesterio.

Visų vietos lietuvių vardu didelė padėka lankiusiems ją ligoninėje, ypač Bražaičiui, apvažinėjusiam ir pranešusiam apie laidotuves. **R. G.**

KEISTI DALYKAI

Ypatingu sutarimu ir tarpusaviu pakantumu Vokietijos lietuviai, deja, pasigirti negali. Žinoma, ir kitų kraštų lietuviuose būna įvairių nesutarimų, bet Vokietijos lietuvių bendruomenėje tokie reiškiniai yra įgavę kažkokį vien tik jai būdingą prieskonį, kuris bendruomenei kliudo atlikti savo uždavinius, pačius lietuvius don kichotiškai skaldo į įvairias grupes ir grupelytes ir visiems beprasmiškai gadina dirgsnius bei eikvoja energiją.

Prieš kiekvienus Krašto Tarybos rinkimus prasideda kiek operetiška „rinkiminė kampanija". Beveik keista: į apylinkių valdybas, kur tikroji bendruomeniška veikla kaip tik turėtų reikštis, kandidatų pertekliaus paprastai nebūna; anaiptol — jų dažnai pritrūksta. Bet į Krašto Tarybą ir ypačiai į Krašto Valdybą besiskverbiančiųjų stokos, atrodo, nėra. Gal „aukštesnėj valdžioj" dalyvauti yra „garbingiau", o gal (kai kurių cinikų nuomone) ten dalyvauti esą ir naudingiau, nes Krašto valdyba valdo rimtą turtą (Vasario 16 gimnaziją), o iš Bonnos įstaigų gauna nemenkas sumas lietuvių kultūrinei veiklai finansuoti, o todėl ir galima esą tikėtis visokių kelionpinigių, dienpinigių arba dar kokių nors pinigų, iš idealizmo lietuvybei besidarbuojant. Tokie kraštutiniai aiškinimai, be jokios abejonės, yra labai perdėti, nors bent krislas tiesos, tur būt, ir juose glūdi...

Tose visuomeninėse rungtynėse per metų eilę susiformavo dvi grupės: „dešinieji" ir ‚kairieji'. Čia sąmoningai vartojamos kabutės, nes su tradicine šitų politinių terminų prasme mūsų grupuotės nedaug bendro teturi. ‚Dešiniųjų' pavadinimas nebent tuo pateisinamas, kad tam sparnui priklauso arba jį remia gausūs lietuviai kunigai, o kunigija tradiciškai laikoma dešiniųjų pakraipų atstove. Tai grupei uoliai talkininkauja ir vadinamieji frontininkai, yra ten ir tautininkams artimų.

‚Kairieji' pasivadino ‚Vienybės' bloku. Jo lyderiu jau seniai yra Stp. Vykintas-Povilavičius, kuris, kaip žinoma, yra buvęs dešiniausios mūsų politinės srovės nacionalistų-lasininkų globaliniu pirmininku. Vienybininkų tarpe rasime tautininkų, o Vokietijos lietuviuose gausūs evangelikai su savo senjoru kun. A. Keleriu priešakyje taip pat ten dalyvauja.

Galėtume įžiūrėti dar dvi grupuotes, kurios rinkiminėse kovose tiesiogiai, tiesa, nedalyvauja. Muenchene esantis vadinamasis Zanavykų klubas savo kritiškus, o kartais ir reveliacinius raštus paprastai skelbia socialistams artimose Naujienose, nors kone visi to klubo žmonės yra ateitininkai sendraugiai. Yra, be to, ir tikrų kairiųjų, būtent, profesinių sąjungų ir socialdemokratų veikėjų, bet jie, atrodo, nuo blokavimosi susilaiko.

Tokiame susiskirstyme nelengva susigaudyti, ypačiai kad ir grupių viduje pasitaiko nesutarimų. Bet sakoma, kad „varnas varnui akies nekerta", o todėl vidiniai nesutarimai retai teiškyla į viešumą, nors iškilę darosi audringi. Sakykim, kai uolus ‚dešiniųjų' veikėjas buv. Kr. Valdybos narys ir jos reikalų vedėjas Mariūnas su savaisiais nebesutarė, jis iš valdybos triukšmingai pasitraukė, pradėjo įvairių lapelių karą (maždaug prieš visus) ir net pasišovė savo atskirą lietuvių bendruomenę steigti. Krašto valdyba savo ginčus su Mariūnu išsprendė „saliamoniškai": panaikino Frankfurto liet. bendr. apylinkę, lygtos vietovės lietuviai kalti dėl savo kaimyno Mariūno ginčų su Kr. V-ba.

Kovo 31 d. prasidėjusiame Krašto Tarybos posėdyje dėjosi panašiai kaip graikiškame parlamente. ‚Dešinieji' Taryboje turėjo daugumą — 10 žmonių. Vienybininkų tebuvo penki, bet prieš posėdžius neoficialiai buvo sutarta Kr. valdybą rinktį koaliciniais pagrindais santykiu 3:2. Vienybininkai kandidatais pasiūlė E. Simonaitį ir J. Stankaitį, bet rinkimuose į valdybą tepraėjo E. Simonaitis. Vienybininkų lyderis Stp. Vykintas-Povilavičius posėdyje tada paskaitė tokį pareiškimą: „Esu įgaliotas grupės Tarybos narių viešai pareikšti, kad dėl Tarybos daugumos nenoro bendradarbiauti su mažuma toliau nenešame atsakomybės dėl būsimosios Krašto Valdybos ir kitų išrinktųjų organų veiklos ir artimoje ateityje galime padaryti atitinkamas išvadas".

Pirmininkaujantis dr. P. Karvelis pareikalavo pareiškimą su parašais įteikti raštu, kas ir buvo padaryta. Pridurtina, kad dr. P. Karvelio (aiškiai ‚dešiniųjų' žmogaus) reikalavimas tokį migliotai suredaguotą pareiškimą (‚grupė Tarybos narių', ‚pasidaryti išvadas') pateikti raštu, vis dėlto yra suprantamas, nežiūrint jam dėl to vėliau darytų priekaištų.

Visi išrinktosios valdybos nariai, išskyrus mokytoją V. Natkevičių, atsistatydino. Po pertraukos įvykusiuose naujuose rinkimuose buvo išrinkta nauja nekoalicinė, t.y. ‚dešiniųjų' valdyba', kuri tą pačią dieną ir pareigomis pasiskirstė: J.K. Valiūnas (pirm.), V. Natkevičius (vicepirm.), J. Barasas (ižd.), A. Grinienė (sekr.) ir A. Lingė (jaunimo reikalams).

Vienybininkai tokiu būdu pateko opozicijon, maždaug vienon plotmėn su valdžią kritikuoti mėgstančiais Muencheno ‚zanavykais' ir ‚savo rankų teplioti', matyt, vengiančiais tikraisiais kairiaisiais. O ‚dešiniųjų' Krašto V-bos laukia jau senokai apleisti lietuviški dirvonai.

Bendruomenės apylinkės, ilgą laiką iš Kr. V-bos nesusilaukdamos veiksmingos paramos, džiūsta, vegetuoja ir didele dalimi faktiškai tik popieriuje teegzistuoja. Iš Bonnos ministerijų gaunamos nemažos sumos kultūrinei lietuvių veiklai remti dažnai sunaudojamos kitiems reikalams. Pagaliau Vasario 16 gimnazijos administravimas taip pat nors kartą turi būti sutvarkytas!

Rodos, buv. gimn. dir. kun. B. Liubino iniciatyva gimė mintis Vas. 16 gimnaziją išimti iš PLB atsakomybės, jai valdyti sukuriant naują draugiją arba fundaciją (Stiftung). Pagal Tarybai pateiktus projektus, tokią organizaciją valdytų 9 narių kuratorija: Kr. V-bos atstovas, rėmėjų būrelių atst., Balfo atstovas, 2 katalikų ir 2 evangelikų sielovados atstovai ir tik 2 rinkti nariai. Tokia aritmetika daug kam pasirodė įtartina, nedemokratiška (tik 2 rinkti nariai), o svarbiausia — aiškiai pasaulėžiūriškai nusverianti įtaką toje kuratorijoje. Kai kas net įtaria, kad toks gimnazijos priklausomybės pertvarkymas galįs viso pasaulio lietuvių aukomis išlaikomą ir įtvirtintą gimnaziją perleisti labai siaurai grupelei nevaržomai tvarkyti. Antra vertus, Kr. V-ba, didžiausią savo laiko ir energijos dalį skirdama gimnazijai, matyt, nebejstengia atlikti kitų savo bendruomeniškų užduočių. Klausimas, be abejo, svarstytinas, bet tik jau ne taip sušukuoto projekto dvasioje. Taryba, beje, išrinko komisiją iš J. K. Valiūno, dr. P. Karvelio ir t. A. Bernatonio gimn. kuratorijos reikalui apsvarstyti ir savo pasiūlymams Tarybai pateikti per tris mėnesius. Komisijos sudėtis taip pat ‚nekoalicinė', t.y. ‚dešiniųjų', o tai jau susirūpinimo vertas faktas, nes tokios **visiems** lietuviams svarbios įstaigos, kaip Vasario 16 gimnazijos, ateities klausimus sprendžiant, vis dėlto turėtų dalyvauti ir kitos visuomenės dalies pasitikėjimą turintieji žmonės.

Ben. Kordušaitis

SKAUTIŠKUOJU KELIU

SKAUTŲ VASAROS STOVYKLA

Liet. skautų Anglijos rajono vadas J. Maslauskas su LNB vadovybe sutarė šių metų skautų vasaros stovyklą ruošti Sodyboje nuo rugpiūčio 5 iki 12 d. Tą savaitę numatoma kitų vasarotojų nepriimti, Sodybą paskiriant išskirtinai skautams.**r.**

LIET. SODYBA

SODYBOS LOTERIJOS LAIMĖTOJAI

Gegužės 27 d. įvyko Sodybos loterijos traukimas. Automobilį „Consul" laimėjo S Jackūnas iš Keighley, auksinį laikrodį — sodybietis pensininkas L. Nemanis, skoštiškos degtinės butelį — Mrs. McHugh iš Ashbourne, elektrinį pečiuką — R. Clayton iš Doncaster, laikrodį „Timex" — P. (parašas neišskaitomas) iš Mansfield, lietuviškų saldainių dėžę — T. Krivickas iš High Wycombe, tualetinių reikmenų komplektą — D. ir R. Steponavičiai iš Leigh ir lietuvišką piniginę — P. Miklovas iš St. Albans.

Sodybos vedėjas J. Luža laimėjusiuosius sveikina ir dėkoja visiems loterijoje dalyvavusiems bei bilietų platintojams, akivaizdžiai prisidėjusiems prie sąskrydžio finansavimo. **(r)**

VOKIETIJA

PROTESTAS DĖL AUKSO

Gegužės 19 d. lietuvių, latvių ir estų atstovai įteikė Britų Generaliniam Konsului protesto raštą. Rašte pareiškiamas protestas prieš britų valdžios norą perduoti baltų auksą jų kraštų pavergėjai Rusijai.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ORGANAI

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Garbės teismą sudaro dr. P. Karvelis (pirm.), dr. J. Grinius ir kun. V. Damijonaitis. Į Kontrolės komisiją įeina J. Glemža, J. Pauliukevičius ir A. Endriukaitis. Vokietijos Krašto Tarybos atstovė Švietimo komisijoj yra A. Grinienė.

Vokietijos Tautos Fondo atstovybę sudaro Stp. Vykintas-Povilavičius, J. Stankaitis ir J. Matulaitis.

Vokiet. Krašto Valdybos sudėtis skelbiama str. „Keisti dalykai".

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Liet. Namų Akc. B-vė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 50 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams; Vokietijoje — DM 22.